A

245

VI.

Torocztkói Czupor Andor

énekes könyve

Kvár, Egyetemi könyvtár

3089 Sz.

Ak.

Erdély Országban, amely Europának
mint egy közepe táján vagyon az A-
ustriai, vagy Ramai Német Biroda-
lomban – amely régen nevezettett
közép Dáciának is.

Irta Thorotzkói Czipor
Andor 1834ben Januar: Elym:

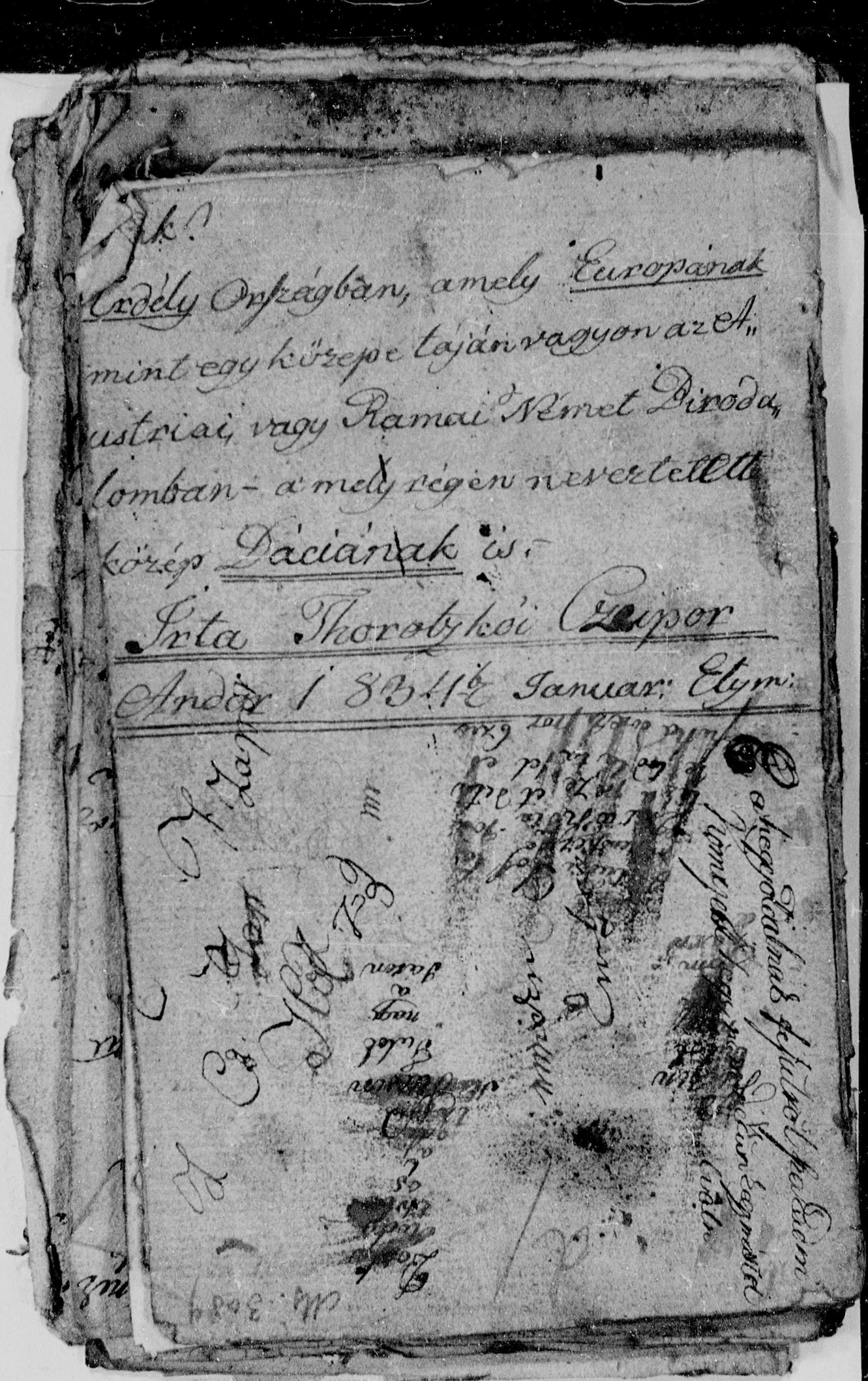

birodalom.- Török birodalom,- Muszka vagy Orosz birodalom,- és Frantzia birodalom.-

2.or Országokra; a millyen Portugallia,- Spanyol Ország,- nagy Brittania (: a mely magában foglalja Angliát,- Scotiát,- és Hibernát:) s: t: b:

3.or Respublicakra, vagy közönséges társaságokra; a millyenek a Helvétzia,- Rágusai és mások.-

4.er Ekklésiai birtotokra,- a millyen Olosz Országnak egy része.-

5.ör Sokféle nagy Hertzegségekre.-

6.or Edéllyi nagy Fejedelemségre.-

7.er Grofságokra,- Püspokségekre,- Királlyi Városokra.

Hány Országok vadnak Europába?

Mint egy 17 nagyobb Országok,- mellyek hez vagynak sok approbb Országok ragasztva.

Merre essnek azok az Országok töllünk

Nap keletre esnek az Europai Tö[illegible] Országnak némely részei u: m: Moldova,- Beszszerabia,- és kis Tatár Ország Eszakra esnek Gallitia,- Muszka Ország Lengyel Ország,- Burkus Ország,- alább ugyan tsak Eszakra Dánia,- Svétia,- Norvégia,- továbbá Nap nyugotra Hollándia,- Belgyium,- Anglia,- és Német Országnak is nagy része,-

Nyugotra,- Magyar Ország,- Német Országnak egy része,- Tirolis,- Frantzia Ország Helvétzia,- Délre hajolva Spanyol Ország és Portugallia,-

Délre esnek reánk nézve Olosz Ország Nápoly Ország,- Sardinia,- Sicilia,- Styiria,- Kárintia,- Bulgária,- Olosz Ország,- Török Országnak egy része

U: M: Görög Ország.-

Hát mü mellyik Országban [illegible]

litzia között.

Mitsoda minémüségü Europa?

Minthogy Europa egészszen a mérsék lett Zonában fekszik (: egy kitsin Észa ki részét kivéve:) tehát Déli részei igen termékenyek és Gazdagok.

Ez a leg Pallérozottabb része a Világ nak, mind az Igazgatásra, mind a Keresztyén Vallásra nézve, Ebben minda Tudományok mind a Mesterségek leg inkább virágozznak, Ennek minden Orszagaiban; hires Universitások, nagy Colégiumok és Fabrikák lévén, egy szoval: e minden tekintetben elsöbb a Világ többrészé

Hogy osztatik fel Europa?

Fel osztatik 1ér Birodalmakra, i lyen az Austriaanagy Romai Né

VIRÁSI ENE KEK.

Elsö Ének.-

Szebb vagy Rósám Diamánál
Pünkösti Piross Rósánál
Pallás Vénus és Asszonynál
Meg annyit érö Aranynál
Te vagy Rósám én Galambom
Heliken hegyén én Dombom
Kebeledben van kel Gombom
Mellyel szivem vigasztalom

MÁS

Egek érted de nem érzed
Nem is éltted tüzemet
Nóha képzed de nem érzed
Mel Ein gyötri szivemet
Magam ugyan tapasztalom

Nem

71

VRÁJI ENE

KEK.

Elsö Ének.

Szebb vagy Rósám Diamánál
Pántosti Pross Rósánál
Pallás Vénus és Aszszonynál
Meg annyit érö Aranynál
Te vagy Rósám én Galambom
Heliken hegyén én Dombom
Kebeledben van két Gombom
Mellyel szivem vigasztalom

MÁS

Eget érted de nem érzed
Nem is éltted tüzemet
Noha képzed de nem érzed
Mel ein gyötni szivemet
Magam ugyan tapasztalom

Nem

Nem tudom ki fejezni
Ugy kinlodom mint mely Hajos
Hab közt nem tud evezni

Mas. +

Jer vidám csonakos jer Fidéli
O! hozd ide csajkád
Ide hol a Tollyo szélin
Kedvesed vár te reád
Fidéli Lillám

Nem ohajtok én kincset Fidéli
Hiddel minden kincset
Tellyül mut a te kis Bárkád
Tellyül a te hiv szived
Fidéli Lillám

Egy édes csok te tölled Fidéli
Megnyugtat engemet
Ajkod édes Czupponása
Szerzi idvességemet
Fidéli Lillám

Mas

Szeretném szántani
Hat

Hat ökret hajtani
Ha szeretom jone
Az Ekét tartani
Lisztet kölcsön kértem
Vajat pézzel vettem
Mégis szeretömnek
Pogácsát sütöttem
Szombaton szapultam
Vasárnap téglaztam
Mégis szeretömnek
Fejér inget adtam
Mi haszna szeretem
Ha elnem vehetem
Oda nem tehetem
A hová szeretem
Szeretlek szeretlek
(Mint a tágy Kemperet)
Tsak ne mond fenkinek
Mig a Templom Köven
Ofzve nem Esketnek

Mas

A Violát akkor szedik
Mikor reggel harmatozik
En szivem is akkor nugszik
Mikor veled mulatozik
Keservesen jut eszemben
Szomoruan

Vessszen el az a szeretet
A ki kettőt hármat szeret
Mert én csak egyet szerettem
Még is eleget szenvettem

2 Immár eleget probáltam
Utánnad eleget jártam
Meg is hasznát nem vehettem
Probát tenni nem ismértem

3. Dido Enéást sirattya
Piramus Tisbét jajgattya
Mert ők egymást szeretmekbe
Nem élhettek jó kedvekbe

4. Páris szép hélénájáért
Vénus aranyalmájáért
Tárt még is elnem kaphatja
Mellyért éltét veszni hagyta

5. Ezu Léány Bása Rósa
Nem vétettem neki soha
Ha vétettem is valuha
Már meg-botsáss szép viola

Mas.

Edes kintsem kis Pistukám

Mért

Mért félsz én töltem
Jobb lesz ha ez éjtzakában
El szökszén velem
Onem lehet mert a Néném
Meg haragunna
S. Valám meg a házábólis
Könnyen ki turna
Hadd zörögjön hadd pattagjon
Szegény vén Nénénk
Boldogságunk elébb való
Ezt mért ne tennők

Veled tenni s. ennyelegni
Obe szép élet
Karjaid közt szenderedni
Edes képzelet
Ha mi azt a boldog orát
Fel találhatnok
Egy mást sűrű csokjainkal
Boldogithatnok.

Mas.

Utánnad folynak könnyeim
Kitöltem el szakatz
Kilátván sok keserveim
Egy könyre sem fakadtz
A jobbot el vesztettem

E

El mindent általa
De hogy szivedszerettem
Nem bántam megsoha

2 Felejtsd el szép Vidékemet
Hol égtünk s. Kertemet
Nincs dísz már rajtok énnékem
Felejtsd el engemet
Fűzz szebb sorsot Karodra
S. hú én meg-láthatom
Boldog s. vidám napodra
Emyhűhet bánatom

3. Ez a Szív mellyet te nem ismérsz
Mindég érted dobog
Az a szív mellyért te most égsz
Nem oly lángal lobog
Ha kívánsz nyugodalmat
Mely engem elkerül
Felejtsd el a Fájdalmat
Melybe szívem merül

4. Meg-engedj hogy ha képedet
El nem felejthetem
S. bár ösve lépted lántzaim
Ármyékod is követem
Ez érzés langolása
Nem

Nem hagyhat engemet
Még keservim sokasága
A sirba nem tehet.

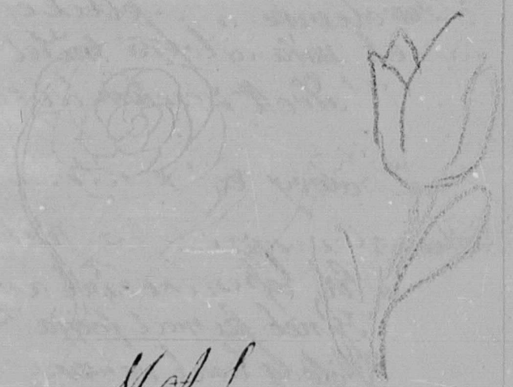

MA.

Tul a vizen egy kis Malom
Ott kaszáll az én Galambom
Sellyem kalap a Fejében
Nem sút a Nap a Szemében
Piross gyüszü a Derekán
Nem hajlik a kaszaulan
Rendgyét vágja harsogással
Lépik Lába szép nyomással
MA.

+

Vigad szomorkod gondolván tele
Vágy kivánt s ohajtva lenni vele
Ujjongat szivem bárholtra vérez
Csak az boldog ki szerelmet érez.

Szerelemre a Lelkek eskusznek
A rósa ajkokra mitet tesznek
O! aldott szerelem kit szerünk ma gosztal
Boldog kit szerelmesse vigasztal

Ha int a végzés kész a sirhalom
Hol készen vár ránk a nyugodalom
Kinek szemeit fogja be jegyesse
Boldog kinek vanegy szerelmesse

Mets.

Ellopták a szivem jol érzem
A ki ellopta is esmérem
De feltalálom azt vélem
Mert szerelemnek esmérem

Ki az én szivemet ellopta
Sa magáet hellyébe hagyta
De fájdalom nélkül hagyta
Mert szerelmem gyutasztotta

O! édesem engem nem szánszé
Vellem illy kedvetlemit bánszé
Tiéd vagyok rabód vagyok

Meg-kötöztél fogjód vagyok nem panszé

Mets.

Egtem érted s te szenvedtél
Lám én égek nem te már
A te már meg-indegedtel
Szád szemed tagadgy bár

Most itt magamba borulva
Vesztegségem siratom
El bujulva s meg-fájulva
Nevedet sohajgatom

Elemjesztek életemnek
Tünder ifsten almai
De ne rettegj bus sebemnek
Nem terhelnek vádjai

Mets

Midön él vész Gerlitzének
Kedves szép Párja
Magát adgya Siralomra
Bura bánatra
Nyerságra soha nem lépik

Kiszte

Tiszta vizböt soha nem iszik
Halálaért szép Párjaért
Ö csak bánkodik

3

Azt mondhatom magam felöt
Hogy én is frissen
Mint Gerlitze szép párjával
Eltem ékesen

4

Noha Vémis a jándékát
Tollem el-vette
Minervámot s violámot
Más már el-nyerte

5

Gyászomot csak te érettéd
Szivemen viselem
Mert nálladnál soha nem volt
Nagyobb szerelmem
Régi szerelmem melege
Most is hervasztya
(Most is hervasztya)
Megis hiv szivem szivedet
Most is óhajtya
1836. Lebollyásáb
Sok bu bánat és siratom
Sürü ajáb
Az Egeken a hány csillag
Mind iró lenne

Ame

A Mezőken a hány fü szál
Mind Penna lenne
A Tengerben a hány csep viz
Mind tenta lenne
E világnak szép térsége
Pappiros lenne
Megis az én bánatimat
Lenem irhatnák

MAS

Hold világ mely
Gendesen uszol
Keresztül a felhőkön
Szeretőknek
Nyughatallanságit
Nem látódzé e földön
Isendes édes utadot
Könnyező szemmel tekintem
Valamint a Lefirusó szellők
Ugy mulnak el Napjaink

MAS

A Lanykák a mi rabjaink
Ez náltunk nem ujság

Tak

Csak alig mozdittyuk karjaink
Már gyötri a kerság
Ha néha tétre illantunk
Tüstént fel-lobbannak
Ha mjájoson réájok pillantunk
Már halonkban vadnak

MAS

Kicsin Tulok nagy a járom
Barna Leámjaz én párom
Harom Esztendeig várom
Mégis a lesz az en párom.

Saj be szépen ég a Gyertya
De szép barna Leánytartya
Ha az Isten nékem adgya
Nem kell senki száz aranyja

MAS.

Ugy szeretem a Leámyt
Mint a Farkas a Bárántyt
Ha kezemre kaphatom
Orákig el-nyaggatom.
Szép az Uttza ha paros

A Léámy is ha piros
Ha nem piros szinetten
Meg-csokotni kelletten
Edes kintsem jere ki
Hozz egy kontsojóbort ki
Adj édj csokot én is mást
Igy nem csallyuk meg egymást

MAS

Leg drágább kintsa szabadság
Vérrel szerzik ét a nemzetek
En is bennéd szép szabadtság
Végheletten kintset tisztelek
A Királlyi biborokkal
Telnem váltanám
Evilagot minden jokkal
Erte áldoznám
Adó szerelmes Lora nékem
A te szivedet
Im legottan fel-áldozom
E nagy kincsemet

MAS.

Hallottam én szép szavának
Ezüst hangját Zengeni
Filomela panaszszának
Hangja nem oly Istenі
A termész et figyelmes volt
Olvadozni hallatott
A Patak víz lassabban folyt
A fa tetö halgatott
Meg-szünt minden madár dala
Minden Zefir fület vala
Meg-szünt minde fuvalom
Mosoly gott a fajdalom

MAS.

A virágok szép Nemében
A Rósa leg jelesebb
A Csillagok seregében
A Nap leg felségesebb
Illyen Rósa a szerelem
Az életnek kertében
Illyen Nap illy fejedelem
Az örömnek egében
Boldog kinek e Nap fenylik
Kinek e szép Rósa nyilik

E

Enélkül a kert csak gaz
Ama nélkül mint Tavasz

MAS

Tihanynak

O tyianak riado Léamja
Szály kisz: hegyjed közül
Im kit a sors eddig annyit hámja
Tartod elleneben ül
Itt az holdnak halvány fémje
Sajgat és sir elpusztult reménje
Egy szegény boldogtalan
Egy szegény boldogtalan

Mas

Eszembe vagy ha az hajnal derül
Eszembe haar Napom estve derül
Hív szerelmem bár remény nélkül
Mindenütt csa[illegible]kegyes talál
Eszembe vagy ha sírva gyötör
Búnom száma [illegible] mindeleit
Eszembe vagy ha szerhantok közül
Hol aszorban jobb életért

Mas

Ha szeretni nem kéne
Az Ember többet élne
Mert a titkos szerelem
Gyötri titkon kebelem.
Az miolta születtem
Minden Embert becsültem
Barátimot szerettem
Saj még is megvetettem
Születni és temulni
Szeretni és búsulni
Össze rossz de kevés jó
Vessz végel a koporsó

De

71

VRÁGI ÉNEKEK.

Elsö Ének-

Szebb vagy Rósám Diamánál
Pünkösti Pirosz Rósánál
Pallás Vénus és Aszszonynál
Meg annyit érö Aranynál
Te vagy Rósám én Galambom
Hetiben hegyén én Dombom
Kebeledben van két Gombom
Mellyel szivem vigasztalom

Mels

Egek érled de nem érzed
Nem is éllted tüzemet
Noha képzed de nem érzed
Mel tin gyötri szivemet
Magam ugyan tapasztalom

Nem

Nem tudom ki-fejezni
Ugy kinlodom innat mely Hajos
Hab közt nem tud evezni

Mas. +

Jer vidám csonakos jer Fidéli
Oj hozd ide csajkád
Ide hol a Tollyo szélin
Kedvesed vár te reád
Fidéli Lillám

Nem dhajtok én kincset Fidéli
Hiddel minden kincset
Tellyül mut a te kis Bárkád
Tellyül a te hiv szived
Fidéli Lillám

Egy édes Csok te tölled Fidéli
Megmyugtat engemet
Ajkod édes Czupponása
Szerzi idvességemet
Fidéli Lillám

Mas

Szeretném szántani
Hat

Hat ökret hajtani
Ha szeretom jone
Az Ekét tartani
Lisztet Kölcsön kértem
Vajat pézzel vettem
Mégis szeretömnek
Pogácsát sütöttem
Szombaton szapultam
Vasárnap téglaztam
Mégis szeretömnek
Fejér inget adtam
Mi haszna szeretem
Ha elnem vehetem
Vda nem tehetem
A hová szeretem
Szerettek szerettek
(Mint a tágy Kemjeret)
Tsak ne mond fenkinek
Mig a Templom Köven
Oszve nem Esketnek

Mas

A Violát akkor szedik
Mikor vegyel harmatozik
En szivem is akkor nugszik
Mikor veled mulatozik
Keservesen jut eszemben
Szomorúan

Vessszen el az a szeretet
A ki kettőt hármat szeret
Mert én csak egyet szerettem
Még is eleget szenvettem

2. Immár eleget probáltam
Utánnad eleget jártam
Meg is hasznát nem vehettem
Probát tenni nem ismértem

3. Dido Enéást sirattya
Piramus Tisbét jajgattya
Mert ők egymást szeretmekbe
Nem élhettek jó kedvekbe

4. Páris szép hélénájáért
Vénus aranyalmájáért
Járt még is elnem kaphatja
Mellyért éltét veszni hagyta

5. Ezu Léány Bása Rósa
Nem vétettem neki soha
Ha vétettem is valuha
Már meg-botsáss szép viola

Mas.

Edes kintsem kis Pistukám

Mért

Mért félsz én töltem
Jobb lesz ha ez éjtzakában
El szökszén velem
Onem lehet mert a Néném
Meg haragunna
S. Palám még a házábólis
Könnyen ki turna
Hadd zörögjön hadd pattagjon
Szegény vén Nénénk
Boldogságunk elébb való
Ezt mért ne tennök

Veled tenni s. ennyelegni
Obe szép élet
Harjaid közt szenderedni
Edes képzelet
Ha mi azt a boldog orát
Fel találhatnok
Egy mást sürü csokjainkal
Boldogithatnok.

Mas.

Utánnad folynak könnyeim
Kitöltem el szakatz
Kilátván sok keserveim
Egy könyre sem fakadtz
A jobbot el vesztettem

El mindent általa
De hogy szivedszerettem
Nem bántam megsoha

2 Felesztsdel szép Videkemet
Hol egtünk s. Kertemet
Nincs disz már rajtok énnékem
Felesztsel engemet
Fuzz szebb sorsot Karodra
S. hu én meg-láthatom
Boldog s. vidám napodra
Emszhüthet bánatom

3. Ez a Sziv mellyet te nem ismérsz
Mindég érted dobog
Az a sziv mellyért te most égsz
Nem oly lángat lobog
Ha kivánsz nyugodalmat
Mely engem elkerül
Felesztsdel a Fajdalmat
Melybe szivem merül

4. Meg-engedj hogy ha képedet
El nem felesztheten
S. bár ösve léptedlántzaim
Armyékod is követem
Ez érzés langolása
Nem

Nem hagyhat engemet
Meg keservim sokasága
A sirba nem tehet.

MAS

Tul a vizen egy kis Malom
Ott kaszáll az én Galambom
Sellyem kalap a Fejében
Nem sut a Na a szemében
Piross gyuszu a Derekán
Nem hajlik a kaszaultan
Rendgyét vágja harsogással
Lépik Lába szép nyomással
MAS

Vigad szomorkod gondolván tele
Vágy kivánt s ohajtva lenni vele
Ujjongat szivem bár holtra vérez
Sak az boldog ki szerelmet érez.

Szerelemre a Lelkek eskiesznek
A rósa ajkokra hűtet tesznek
O! aldott szerelem kit szivünk ma
gosztal
Boldog kit szerelmesse vigasztal

Ha int a végzés kész a sirhalom
Hol készen vár ránk a mugodalom
Kinek szemeit fogja be jegyesse
Boldog kinek vánegy szerelmesse

Mets.

Elloptak a szivem jol érzem
A ki ellopta is esmérem
De fel-találom azt vélem
Mert szerelemnek esmérem

Ki az én szivemet ellopta
Sa magaet hellyébe hagyta
De fájdalom nélkül hagyta
Mert szerelmem gyulasztotta

O! édesem engem nem szánszé
Vellem illy kedvellemit bánszé
Tiéd vagyok rabód vagyok

Meg-kotöztél fogjód vagyok nem
panszé

Mets.

Egtem érted s te szenvedtél
Lám én Egek nem te már
A te már meg-Indegedtel
Szád szemed tagadgy bár

Most itt magamba borulva
Vesztegségem siratom
El bujulva s meg-fájulva
Nevedet sohajgatom

Elemjesztek életemnek
Tunder Isten almai
De ne rettegj bus sebemnek
Nem terhelnek vádjai

Mets

Midon él vesz Gerlitzének
Kedves szép Párja
Magát adgya Siralomra
Bura bánatra
Nyerságra soha nem lépek

Kisztse

Tiszta vizbot soha nem iszik
Halálaért szép Párjaért
Ö csak bánkodik

Azt mondhatom mágam felöt
Hogy én is frissen
Mint Gerlitze szép párjával
Eltem éksen

Noha Vémis a jándékát
Tollem el vette
Minervámot s violámot
Más már el nyerte

Gyászomot csak te éretted
Szivemen viselem
Mert nálladnál soha nem volt
Nagyobb szerelmem

Régi szerelmem melege
Most is hervasztya
(Most is hervasztya)
Megis hiv szivem szivedet
Most is óhajtya

1836. Le tollyá sáb
Sok bu bánat és siratom
Sürü ajáb

Az Egeken a hány csillag
Mind iró lenne

A me

A Mezőken a hány fü szál
Mind Penna lenne
A Tengerben a hány csep viz
Mind tenta lenne
E világnak szép térsége
Pappiros lenne
Megis az én bánatimat
Lenem irhatnám

MAS

Hold világ mely
Gendesen uszol
Keresztüla felhőkön
Szeretőknek
Nyughatatlanságit
Nem látodé e földön
Isendes édes utadot
Könnyező szemmel tekintem
Valamint a Lefrusz szellőt
Ugy mitnak el Napjaink

Mels

A Lanykák a mi rabjaink
Ez náltunk nem ujság

Tak

Csak alig mozdittyuk karjaink
Már gyötri a kersag
Ha néha fetre illantunk
Tüstént fel-lobbannak
Ha mjájoson réájok pillantunk
Már halonkban vadnak

MAS

Vicsin Tulok nagy a járom
Barna Leámjaz én párom
Harom Esztendeig várom
Mégis a lesz az en párom.

Saj be szépen ég a Gyertya
De szép barna Leánytartya
Ha az Isten nékem adgya
Nem kell senki száz aranyja

MAS.

Ugy szeretem a Leámyt
Mint a Farkas a Bárántyt
Ha kezemre kaphatom.
Orákig el-nyaggatom.
Szép az Uttza ha paros

Ahé

A Leámy is ha piros
Ha nem piros szinetten
Meg-csokotni kelletten
Edes kintsem jere ki
Hozz egy kontso jóbort ki
Adj edj csokot én is mást
Egy nem csallyuk meg egy mást

MAS

Leg drágább kintsa szabadság
Verrel szerzik ét a nemzetek
En is bennéd szép szabadtság
Végheletten kintset tisztelek
A Királlyi biborokkal
Telnem váltanám
Evilagot minden jokkal
Erte áldoznám
Adó szerelmes Lora nékem
Ate szivedet
Im legottan fel-áldozom
E nagy kincsemet

MAS.

Hallottam én szép szavának
Ezüst hangjat Zengeni
Filomela panaszszának
Hangja nem oly Istenni
A termész et figyelmes volt
Olvadozni láttatott
A Patak viz lassabban folyt
A fa tetö halgatott
Meg-szünt minden madár dala
Minden Zefir fület vala
Meg-szünt minde fuvalom
Mosoly gott a fajdalom

MAS.

A virágok szép Nemében
A Rósa leg jelesebb
A Csillagok seregében
A Nap leg fellegesebb
Illyen Rósa a szerelem
Az életnek kertében
Illyen Nap illy fejedelem
Az örönnek egében
Boldog kinek e Nap fenylik
Kinek e szép Rósa nyilik

E

Enélkül a kert csak gaz
Ama nélkül mint Tavasz

MAS

Tihanynak

O tyiának riadó Léámja
Szály kisz: hegyjed közül
Im kit a sors eddig annyit hámja
Tárlod ellenében ül
Itt az holdnak halvány fémje
Fajgat és sir elpusztúl reménje
Egy szegény boldogtalan
Egy szegény boldogtalan

Mas

Eszembe vagy ha az hajnal derül
Eszembe hacz Napom éjre derül
Hiv szerelmem bár reménynelkül
Mindemitt csak téged talát
Eszembe vagy ha sirva komjor
gób
Bünöm száma [illegible] mindtelik
Eszembe vagy ha sirhantok
közül
Hol aporban jobbeletért

MAS

Ha szeretni nem kéne
Az Ember tobbet élne
Mert a titkos szerelem
Gyötri titkon kebelem
Az miotta születtem
Minden Embert becsültem
Barátimot szerettem
Jaj máj is megvettettem
Születni és kinnelni
Szeretni és busulni
O sok rosz de kevés jo
Vess vegel o kopor so

De

Harmadik Rész a Földdel

körül fogó és

el osztó Karikákról.

Mik azok a Karikák, is egymást keresz
tül vágó sok Linéák, a mellyeket talunka
Föld Színél ábrázoló Mappákon?
Azok mea annyi Abroncsok, mellyeket
a Föld Golyobissa körül avagy képzelnek
a Géographusok, hogy azok által a föl-
le darabokra és részekre oszlván, egymás
ol meg különböztethessék, és másokkal
meg esmértethessék.

Hány illyen Abronts, vagy Ka-
rika képzelletik lenni?

A leg-nevezetesebbek, és leg nagyobbak
vagy nak hatan: u: m: Egy Aquator, vagy
Egyenlitlö, egy Meridianus vagy más
képpen Déli-két Tropicus vagy Fordit,
és a két Föld Sorki Abroncsok.

Mellyik az Elsö?

Mapp. Az Aquator vagy Egyenlitlö, Ez egy
Ne nagy Abroncs, vagy Linea, mell

Mint egy kilentz milio két száz nyoltzvan
noltz ezer. — 9.288.000. Quadrát vagy négy
szegü, német mért Föld. — az az: annyi számu
Lepedőkkel lehetne bé teriteni az egész Föld-
nek külső szinét, a' melly Lepedőknek mind szé-
leségek, mind hoszszuságok, külön külön, egy egy
Német mért föld volna. —

Egy szóval — Egy nagy temérdekségü Test a
Föld Gollyobissa. — de a' Nap mégis nagyobb
Test ennél egy milio négy száz ezerszer. —
A' Hold kissebb a' Földnél ötverszer. —

Mitsoda Eszközök szolgálnak a' Földnek
könnyebben való megesmérésére és a' Geográ-
fiára mint egy Dé-vezetésül?

Az ugy nevezett Föld gollyobissát ábrázo,
vastag pappirosbol készült Gollyobisok,
mellyeken a' Föld szine némelly vonások, és
Abrontsok által osztatik el, ugy mint: az E-
gyenlittő, Déli. Forditto, és más ábrontsok vagy
Linéák által, a' melly pappiros Gollyobis egy
tengelly körül forog. — Továbbá eszközök A'
Mappák; vagy Föld ábrázok.

Második Rész a' Mappákrol.

Mit értesz a' Mappákon?

Értem azon rajzolatokot, és festéseket, a'-
lyek a' Földneknek vagy egész szinét, — vagy csak
valamelly részét egy nagy Pappirossan szemünk
eleibe teszik, mint egy egyenes Sikságon ki lapo-
va. — A' mellyek hát az egész Föld szinét ábrázo-
lattyák, neveztetnek Közönséges Világ Mappá[i]
Ha pedig tsak valamelly különös részét mu-
jak; hivattatnak: Különös Mappáknak, arrol
részéről a' Földnek, vagy országrol, a' mellyréa va-
festve. — — — —

Hogy kell a' Mappákot használni?

A'ki a' Mappát kezébe veszi ugy állyon
hogy ábrázattal egyenesen Északra, háttal
Délre légyen. — Jobb keze Nap keletre, bal
ke pedig Nap nyugotra essék — és ugy helly-
tesse azokot maga eleibe vagy függessze, —
hogy a' Mappáknak négy oldalai, a' Vilá-
gtájainak u. m. Keletnek, Enyészet-
nek, — és Északnak állyanak, — Néha
festve a' Mágnestő vagy Kompass is
hegyesebb fele minden-kor Északra

En Fé[illegible]

hogy azt a' Hajosok már sokszor meg[illegible]
mint nevezetesen Magellanes Ferdin[illegible]
és mások is, a' kik egy hellyről el indultak
p. o. Nap nyúgot felé folly tatták útjo[kat]
és végre 3 Esztendeig 's egy Holnap[illegible]
sok útán, éppen arra a' hellyre [illegible]
a' honnan el indultak. —

Már pedig ha valaki utazik tex hellyt
egyenes Lineában, soha arra a' hellyre
juthat, a' honnan el indult, hanem ha
kéntesen vissza tér.

Mind ezekből igaz, hogy a' Föld kerek
böltsü, és valóságos gollyóbis formájú.

Mekkora nagyságú tes a' Föld gollyóbis.

Ennek kerülete a' Geografusok értelmek sz[erint]
mint egy: öt ezer négy száz német mért föld. 5[400]
Át Kerestül mérője vagy Diametere pedig,
mellyet mint egy Tengellyének lehet képze[lni]
a' Földnek egyik sarkától fogva a' másikig en[-]
nek közepe ~~[illegible]~~ pontyán által gondolva
Ezer hét száz huss német mért föld. 1720

Hát ege[nek] külső színe mekkora?

Genealogia Cxti

Joyntanak

R. et Jesus Szemelgenek

latik

F. Az ö Szemelgenek és hivatalanak

tudasa

R. Szemelgenek nerve mit keltudni

F. Az ö fogontatasat szüleleset eletet

halalat fel tamadasat mennyi

fel magasitatasat

R. Fogontatasat mit elvezimeg

F. Az igeretek melyek lettek Adamnak

Abrahamnak Davidnak Simon

nak Judanak és a Sidornak

Moses Balam Esaias és mas Pro

fetak altal

[illegible] az ö fogontatasa

[illegible] Angyalt az Istan

[illegible] küldvent at midon

[illegible] volna meg [illegible]

[illegible] az Istin akaratyat mely [illegible]

[illegible] kelek [illegible] és fogad me

[illegible] olille hulitik mivel [illegible]

[illegible] Istinek fianak [illegible]

[illegible] fogad azur az ö mohik

K Hol mikor es mitsoda alkalmatos
saggal fiületet a Jesus
F Bethlehemb a Juda nem zetseynek
varossak mikor Augustus Romai
Csaszar parantsolt volt hogy mind
a sidok conscribaltassanak az ö
nevez szerent Josephis az ert Ma-
riavak elment az ö nemzetseye
nek sö varossaba Bethlehemb
a hol midön mulattanak el jövin
a szulesnek ideje, szülven Maria
az ö elsö fiülöttet es be pakalvan
azt helyhertette a jaszolyk mivel
nem vale helye avendeg sogaz
parnak
K Mi törtent a Jesus fiület
alkalmatossagavak
F 1mo Az hogy Angyalok
meg abethlehem mezeyen vigy
pasztorokk hirdettek nekik
fiuletesek es ditsöttettek a Istent
2do Napkeletenis egy fenyes Csillag
tamadot melyböl az ot evö Bölcsek
gyanitvan egy uy kiralynak fiüle
tesek

tesek annak vezettese alat elmentenek
Jerusalemben az Herodes kiralytol
tudakozottak az uy kiralynak fiüle
teserol melyen herodes meg haborod
van hivata az irastudokot tuda
kozodvan tolluk ezen dolog felöl
ezek meg mongyak neki hogy a jöven
dolesek szerent Bethlehemb kel fiület
ni a Jesusnak el batsalya tehat He-
rodes aböltsek az uy kiralynak
fel kerosesere es meg parantsolya
nekik hogy minek utanna meg talal
jak mengenek vissza hozzo hogy
öis együt vellek elmenyek a kiraly
nak tiptesseget, aböltsek elmennek
Jerusalemböl a Csillag vezettese
alat Bethlehemb erkeznek ot a fiüle
kiralt meg talaljak es tiptesse
tesenek öneki advan avanuyat
tömnyent es mirhat, It az Istentöl
meg intettetven nem mennek Jeru-
salemb, hanem onnan mas utan
terenek vissza az harayokb azert
Herodes meg haragyuvan mas fel

mas felol azô Szirakfagat festvir,
a Bethlehemben es annak videken
akar eptendôsokon alol levô gyer
mekeket levagatja
K hogymarad hal meg a Jesus
F Ugy hogy Angyal altal Josephnek
az Isten almaby megjelentette hogy
veggefel agyermeket Mariavak
menyen eggiptomby es legyen eggip
tomby mindaddig mig vissza nivet
tatik ot is vol herodes halalaig
amikor Isten ôkot harajokby es
ôk nazarethy megtelepedtenek
K Mikent folt a Jesus elete
F Kulelese utan 8ad nappal
nyül metelteket majd a Mari
tulasa utan felvitetet fer
at a torvenyek tartasa fere
mutattatot es funtelteket a
az hogyak ven Simon meglatte
az ô irverittojet es megalda abbel
erek utan vissza vitetet Nazarethbe
ahol nevekedet Isten e Emberek elot
tiszte

tiszteletby izket eptendôs korabby fel
ment az ôsuleivel Jerusalemby kot
az Iras tudokkal vetelkedet mindenek
nek meg apuleinekis kamulasara
30 ments Eptendôs korabby kereptelo
Janostol a Jordan vizeby meg kerese
telkedet onnart elmentes tanit
vanyokot valaptot kikkel jarja va
la sido orpag nak varossait kir
dette az evangeliumot amaga stot
tet bottattasanak meg bizonyittasara
tsudakot tselekedet vegre 4fel eptendôs
dôrek elfolyasa utan meg wiggel
ven az ô emberek elot vol kedves
seget egy Judas Iskariotesk kor
ben jarasa altal elfogattak es
orasta vegher vit veresek es gya
[illegible]atok utan Pilatus altal halal
ra itelteket es kereszt re fesitteket
K Meg holte a kereszt fan a Jesus
F fen is meg a kereszt fan ahonnan
az ô kel titkos tanit vanyi kevesek
egy ig kopar sohy tetter amelyet

amelyet Joseph Bagatot magamat
akertbe
K Kirner jelent meg elöb
F A Mariatt ar utan Peternek
es Janosnak mind az ö többi ta
nitvanginak
K Medig maradot is
F Hoven napolig melynek el ufeseret
kivitte az ö tanitvangit Jerusa
lembol az olyfak heggere onnan
hemekk tattokra felment az egekbe
az honnan lesen eljöverdöl itelni
elevenekre es holtakot
K A Jesus nak hanyhivatalirol
F harom Profetai fopapi es kiraly
i Profetain mit! F art hogyer
folytatta a földön meg kerefelet
K Sutan halalaig K Papi hi
F Kerdette halalanol alkal malossi
gaval es folytatta az egekk vilag
vigezetig mindenekke folytatjait
K Ilat Kiraljin mit Rest es Cate
F Mikor felment a mengekbe

ot az atjan kivitt neki mindenek
laba ala leven vettetve,
K Mikent folytatta azen kiraji
es mint tart az kiralysaga.

3456 Ostendos Eromb
istan

Verseri De coloribus, Materia

Verseket fogunk uni bessel vesi colo[illegible]
Az egetett alabástrom bol formaltat
Creta feer; Az enekli vagy asiomel
tanulasára kesitete habla feket
A cinabáris mint a vér vere
A cenco amellybólagyertya gyu
ni valo fákjákot, [illegible]
tya. A földhöl [illegible] nivo pál
sint köld; A [illegible] ornatum firmamen
tum ceruleum; Az ivegavilágos
[illegible] altal bolsáto A [illegible]
getzkahomaly [illegible]
[illegible] versus [illegible] colo[illegible]
Ex alabástro formata creta [illegible]
Ad discendum parate tabula [illegible]
Cinabáris rubrum est [illegible]
Ceruleum est ornatus [illegible]

Meg jutalmaztata ert meg bünte=
tö igazságnak Jezés vagynak
keresztények akik az utolsotügy
mint Meg büntetö igazságot akik
Intennek természetiköl foljo és
igy szükséges kippen valo Inni
tulajdonságnak álityak lenni de
csabad akarati és nem termé=
seti következés kippen valo tu=
lajdonsága az Innek mert külön=
ben soha bün egy is bütetetlen
nem maradna márpe az Inten
a szent Irások szerent meg ke=
gyelmeret eleitöl fogva mint
a gyökos és párázna Davidnak
sátak A mit tehat mi iten hiszünk
és valunk erazt az Inten aki mi
den irgalmoságoknak Atja mint
ajokot meg jutalmaztathatya ho=
ha ökis hasontalan holgok és
minden ö joságok hozás ilem kö=
zelithet ugy a bünösöknekis az
ö büneik büntetiset meg enged
[illegible] de ugyantsak a szent handelöl
vétkezövek

vak merö és meg nem térni akaro
bünösökök keményen meg bünteti
Senki tehát igy nem kétséges kedhe
tik magát avilág Fiaival eképen vét=
kezünk hogy az Jñi kegyelem e nevekedgyek Rom 6 2

9 §

Az Jñnek elé Számlált Tulajdon
Sáigaibol foljo Igasságok Ezen elé
Számlált Tulajdonságaibol az Jñnek
hogy ö Lélek mert külömben értelme
és akaratya nem lehetne, Sem ezen
feljül mindenüt jelen valoságal nem birhat=
na Jan 4 24 Efe: 111 1 Tim 111 Ezenki=
vül azis következik ezekböl hogy az Jñ elö
valoság aki szüntelen mind erejére mind ér=
telmére mind akaratyára nézve munkás
5 Mos 32 46 Solt 42 31 és mind hogy
ezen tulajdonságokat bir az Jñ azért
nevezetik a Sz Irásban igy igaz és elö
Jñnek ellenbe tétetven a Pogányok Szám
talan nem elö és nem igaz Jñ einek és
Bálvánnyainak, Igy mondatik az Jñ fö=
veb jonak Sölleg fövebnek ugyanis aki
nél

nél már nagyok jot gondolni Semlehet és a
kinél feljeb Senki a tökéleteségekben nem
mehet Mikor már mind ezen tökéleteségeit
az Jñnek öszve veszök ut. Szamláljuk a ne
vezetik Jñ Ditsöségének. Rom 1 23
amelly foglalatya az Jñ tökéleteségei=
nek Sokszor nevezetik a Bibliában Jñ
nevénekis mivel ezen tökéleteségek által
külömböztetik meg minden ö teremtme=
nyitöl valamint ezek azö neveik által
külömböztetnek meg egymástol.

10 §

Kitsoda az elö Számlált igasságokat
biro magátol valo egy elö igaz Jñ

Mi a Sz Irás után azt hiszük és valjuk
hogy a elö Számlált tökéleteségekel
biro magátol valo egy elö Jñ nem
más hanem az a leg tökéletesebb valo=
ság aki az O: Testámentumban meny=
nek Földnek Tengernek Abrahám Isák
Jákob Jñtenének; az Ujj Testámentum=
ba pedig ami urunk Jesus Atyának
és Jñtenének nevezetik ezt pd bizonyi=
tyuk 1) A Sz Irás világos szavaibol a
tökiköröt Jan 1 2 3 A hol az Ur Jesus
az ö

az ö könjörgésében igy hol az ö Atyának
E pd az örök élet hogy meg ismérjenek
téged egyedül igaz Istennek lenni, ismét
1 Kor 8 6 Nekünk egy Istenünk var
gyon, amaz Atya akitöl mindenek s mü
is abban vagyunk, Vagy Efés 4 6 egyaz
Isten és mindenek Atyok ki mindenek
felet vagyon
2) Bizonyitjuk ez abbol hogy mint a
S. Irás ~~tartása~~ tanitása szerint mind
pd minden Theologusoknak (: ha igaz
zat akarnak holani) az ö vallomások
szerent egyedül csak a mindenek atyá
nak ki a mi Urunk Jesus Cristusnak
is Atya és Istene, Jan 20 17 va
gyon altalános magátol valo Léte
Vagyis csak ö egyedül az a kinek élete
van magában ö az élet kut fefe
Solt 36 10 Ján 5 26. ugy mint akitöl
afinis vette az ö életét és Lételét akar
oljan értelemben vagyunk már azt a
milljenben vészi a S. Irás Ján 5 26
ugy mint akitöl vette a finis az ö

zés állatyában egy, szemeljében
három, sőt az állatról személly
ről ~~em~~ lékezet sints hanem ezek
az Emberektöl feltalált s. nevere
tesen a Pláta Philosophiája akez
rekténjek közé betsuszot sem
mellyekkel éllni sem kellene minta
S. Irásnál es méretleneket
3tio Ha a Kristus és az Apostalok
az Int állatyában egynek személje
ben pd Háromnak lenni hittek
volna ez a meg fog hatatlan titkos
lehetetlen hogy mi töllünk el titkol
tak volna mert tudni valo voltoz
hogy ennek a nagy titoknak ki jelen
tése nélkül az Inröl teljes meg fogásunk
nem lehetet volna, és igy a S. vallás
Fundámentum nélkül lett volna
4to Hogy a S. Irás mind az Atyáról
mind pd a Fiurol mind a S. Lélekröl
hollana mind az Inröl a mint a S.
Háromság Pártfogói, az ö elöre botsá
latot systémájában állityák, ervez mi ok
fel

felelétünk s. meg pd Elsöben
Az Atyára nézve ti: minden kétség-
geskedésen kivül tétetetet, igazság az
hogy az Atyárol mindenüt ugy szoll
a sz Irás amint mindenek felet valo
egy igaz Inrül, kiher hasonlo több nin-
tsen, mert noha sok Innek, vagy nak
mint Menyben u:m: az Angyalok a Föl-
dön ugy mint a Birák kikre nézve az
In Innek mondatik 1 Kor 86 Efes 46
Másodkor A Fiura nézve pd ezt mon-
gyuk Ez a ko In, két kivált képpen
vallo Értelemben fordul, elö a sz Irás-
ban: elöhör jelenti azt a leg tökeletesebb
valoságot, ki a Menyet, és Földön ugy
Uralkodik, hogy senkit magához hason-
lot annál, inkáb nagyobat és Felségesebet
nem ismér. Senkitöl nem füg hatalom
véghetetlen s.t: Es már ebben az
értelemben mongyuk s. hiszükkenni
valjuk hogy egy a mindenek felet valo
igaz In kiazö Törvényében pd Meny-
nek Földnek Teremtöjének pd az Ujj
Testamentumban pd a mi Urunk Jesus
Kristus Atyának nevertetik Másod
kor ez ako In jelenti a sz Irás
sokban

sokban mind azokot akik Intöl
mások felet valo erőt vagy némüné-
mü Hatalmat Tisztesége és Mélto-
ságot nyertek és igy ennyiben az In-
ségben részesitetek kikre nézve már
egy igaz In Innékek mondatik
Solt 50 1 Es ezen második értelemb
mondatik már a Fiut és nehol de
igaz vitkán a sz Irás Innek mint
Ján 11 hogy pd ezen második
értelemben és nem az elsöben
mondatik a Fiu Innek meg tetzik
ez az önön maga szavaibol aki
Sz: Jánosnál a 10dik Rész 33 37
Igy okoskodik az ötet meg követni
akaro fariseusok ellen nem de meg
vagyon eirvaati törvenyetekbe En mon-
dotam Innek vagytol hogy ha az értar-
okot mondota Innekneк akiknek In Sol-
lot és az irás meg nem hamissitatik;
nem rollam kit az Atya meg szentelt és
evilágra küldöt azt mondhatyátoks
ti Innek ke vagyok káronlást; mivel hogy
ezt mongyátok

Igaz In hat a Jesus Kristus és nem
kölsöt In mint a Pogányok Iste-
neik mert ö Istentöl vette az ö Urasá-
gát és méltoságát de am azok nem
Summa szerént a melly okokra nér-
ve mondatik Isten fiaok Eppen az
okokra mondathatik igaz Istennek de
nem magátol valo egy igaz Istennek
igaznak öke valonok, ki az Atya
Harmadszor a sz Lélekre nérve azt ál-
lityuk hogy a Sohult atelljes szirás
ban nyilván és világoson Istennek nem
mondatik hogy pd nemely sz Irás beli
helljekben a sz Lélekbnek azok tulaj-
donitatnak melljek az Isteni az nem
azt tészi hogy a sz Lélek In vagy Iste-
ni személly volna hanem azt hogy az
Istenek ereje meljnek olljkor azok
a munkák és tselekedetek tulajdonitat-
nak a (Prosopaeta figuratus) melljekat
az Isten maga kolot végher vinne
p.o: a mondatik a sz lélekröl hogy
a meg tanit minden igaz ságra a meg
vigasztal meg bátorit sat: az az In

dolgot.

Mi a Teremtés

Let teremtésnek nevezeti alat pe-
értyük azt az akaratyát melly ál-
tal lettek mindenek.

Mikor tehát ezt mongyuk az
Isten teremtet ezzel azt akarjuk
jelentenü az Isten azt akarja hogy
leggen vala mi és lett mikor egy szol-
lunk: az Isten a Világot Semmiböl
teremtette, ezel azt akarjuk jelente-
ni, a Világ elött Semmi Sem volt tsak
maga az Isten — Nem volt hát va-
la mi öröktöl fogva valo materia melly-
böl az Isten ezt a Világot formálta
volna hanem minden ami tsak ker-
det egy szer lenni, az Isten akaratya
által. A sz Irás is Sohult Semmiböl
vala mi heljes Materiarol, melly öröktöl
fogva lett volna és a melljet az Istenitt
a Vila

a Világon kessen talált volna. Sőt
Világosan mongya hogy az Isten volt
a Világ elöt: Solt 90: 2 Mineck elö
te formáltatnék a föld és a Világ
öröktöl fogva mindörökre vagy te, kás
hasonlatot. 1 Kor 2: 11 Mos 15 Mark 16
Sid 11, 2, Itt meg esmérjük hogy ezen
Semiben lett teremtésnek. modja mi
általlunk meg foghatatlan. Deazért
a nem lehetetlen.

14 §.

Vallyon mi volt tzélja az Istenek
a Világ Teremtésében.

Az Istennek e világ teremtésében
az én értelmem szerint tzélja volt
hogy minden érzö teremtményeit, azö
természetekhez és fel fog hatóságokhoz
képest boldogokra tépen fö képpen pd
az Embert, kik a Teremtésben az álatokon
[illegible] Mint hogy pd az Embernek i-
gaz boldogsága nem lehetség és más
kénnen

hanem tsak az Erköltsi v: agy Isten
nek tetzö kegyes élet által ez által pd
az Isten Ditsösége mozdittatik elö mi
vel igy azö Törvényeinek méltosága te
kintetben tartatik, és munkába vettetik
az Emberek által, igy meg esmérik az Em-
berek az Istent, Szentnek Igaznak Döltsnek,
Minden hatonak S: a: t: Ezek szerent
látni valo dolog hogy az Emberek boldog
ságával mint az Isten teremtés béli tzél
jával öszve van szorosan kötve az Isten-
nek az Emberek által valo Ditsöittése Tsel
17 26 28 Rom 1 20 - Es igy az Istennek
tzélja a Teremtésben nem lehet egyebe ha
nem azö Ditsöségének terjesztése azokat
Teremtményeknek és minden elö álatok
nak természetekhez képest a Boldogsá
gok

IV Rest

Az Angyalokrol

1 Fikel

72

a Világon késsen talált volna. Sőt
Világoson mongya hogy az Istén volt
a Világ elöt: Solt 90:2 Mineck elö
te formáltatnék a föld és a Világ
örökröl fogva mind örökre vagy te, Lás
hasonlatot. 1 Kor: 2. 21 Mos 15 Mark 16
Sid 11, 3, Itt megesmérjük hogy ezen
Semiben lett teremtésnek modja mi
általlunk meg fogfatatlan. De azért
a nem lehetetlen.

14 §.

Valljon mi volt tzélja az Istenek
a Világ Teremtéseben.

Az Istennek e világ teremtéseben
az én értelmem szerént tzélja volt
hogy minden érzö teremtményeit azö
természetekhez és fel fog hatóságokhoz
képest boldogokra tégyen fö képpen pd
az Embert, kik a Teremtéskor az álatokon
Uráis tet, Mint hogy pd az Embernek i-
gaz boldogsága nem lehetség és más
képpen

hanem tsak az Erköltsi v-agy Isten-
nek tetzö kegyes élet által ez által pd
az Isten Ditsösége mozdittatik elö mi-
vel igy azö Törvényeinek méltosága te-
kintetben tartatik, és munkába vettetik
az Emberek által, igy meg esmérik az Em-
berek az Istent, Szentnek Igaznak Döltsnek,
Minden hatonak S: a: t: Ezek szerént
látni valo dolog hogy az Emberek boldog-
ságával mint az Isten Teremtés béli Tzél-
jával öszve van szorosan kötve az Isten-
nek az Emberek által valo Ditsöitése Tsel
17 26 28 Rom 1 20 - Es igy az Istennek
tzélja a Teremtésben nem lehet egyébbha-
nem azö Ditsöségének terjesztése s: az ozos
Teremtményeknek és minden élö álatok-
nak természetekhez képest a Boldogsá-
gok

IV REST

Az Angyalakrol

1 Tzikel

Az Angyalokrol közönjegesen

15 §

Mi értetik azen nevezet alat?

1. Értetik valamelly szolgálatot vagy?

[illegible] végben vivö ezemelly mint

a Profeta Janitok igy kereftelö János

rol mandatik Mat 11 11 10 Ime en el bocsá-

tom az en Angyalomot te elöted Hason

lo képpen Angyalocnak nevezettek Mos

4 Mos 20 16 Haggeus hogy 13 13 Ad-

pökök Jel 1,20 melljek által az Isten a ter-

mészetben valamellyben fontos dolgot és a

maga szélját vitte végben mint Solt 10 49 Dor

[illegible] vegje T. 1 az Egyiptombeliekre gonosz

Angyalokot azaz kulömb féle csapásokot

2. Angyalocnak nevéztetnek a Sz. Irasbe

Szamtalan helyeken az értelemel és okosság

gal biro lelkek, akaz Emberecnek ere-

jekre, tehetségekre és szent ségekre nézve

nagyobbak, akikel az Isten mint esz közok-

kel él a maga akaratgának végbe hojtá-

sabam

3. Okos akarat azaz a mellyel leg böl-

tsel okolnál fogva határozatik vala

mire Esai 46 11 Mat 22 21 24

4. Mivel pd az Inten akaratyabolva

ggon hogy letek és vagy nak min-

denek tehát az Intenek akaratya

a tselekvö azaz mikor amit akar meg-

is tselekszi egy Mos 13

Altalláno akarat mikor minden

fel tétel nélkül akar valamit

Sala mell

Igy 11 25 Megengedö akarat Midön az Inten

Dy [illegible] valamelly dolgot kemenyen tilalmaz

de bizonyos bölts okokbanak tétel

meg nem akadaljostatya 21 Mos 23

14 Solt 11 13 13 Az Inten akara-

tya szent az az semmit egyebet

sem maga sem akar is nemintalar

hot sem más helyben nem hagy hát mint

a mit erkölcsi törvényel meg egyez

[illegible] Az Intenben tehát van

[illegible] az az minden szeplönélkül

[illegible] erkölcsü Jóság kegyesség [illegible] Ember

ben

Tetszélés akarat mikor az Isten [illegible] vagy [illegible] vagy [illegible] alat akar valamit

ben van az az Inten törvenye szerent
valo élet s. annak külsö tselekedetek
ben valoki mutatása 1 Pet 1 15 Esai
55 1 Tsel 5 23
6) Az Inten akaratya jo az az ö a te-
remtyménjek szükségéhez képest ad
mindenn fele jokot, ugy a mint az ö bol
tsesége meg engedi Salt 105 102 és 136
Reszeben. Ezen josagaz Innek ne
vestetik szeretetnek miker az Emberek
boldogitásában gyönyörködik könyörü
letességnek vagy kegyelemnek pd mikor
az Inten velünk bünösökel erkezteti nyomorn
a maga Josagat vegye Ahutures
nek midön a büntetést halasztya
7) Az Inten akaratya igaz ö igazsages
az az Inten az ö Törvenye szerint
tselekvö szabad teremtmenjeket az ö
tselekedetekhez mérséklet boldogsá-
gal meg jutalmoztatya a tör venyt szaz
szandekál meg rontokat pd az ö ér-
demek szerint valo büntetésel meg
bünteti Amazt neverik a Theolo-
gusok

letet és kételét akar ollyan ban
[illegible] ö tollunk értelmen
[illegible] akarják venni [illegible]
telenre nerve tsalhatatlan [illegible]
hogy az Atya atta a Fiunak
gyen élete ö magában, ö tette ö te
és Cx tussa Csel 236 a Lumen de lumi
ne Deus de Deo amint a Nicenu-
mi Symboluma van
Dea s. Lélekis az Atyátol van mint
minden joknak kut fejétol akar tekin-
tsük ennek származása iránt valo ve
lekedését, a Görög akár a Deák Eclési-
ának akar figyelmezünk a s. Irok
értelmére erészben mert midön a
Görög Eclésia azt vitatja hogy a s. Lé-
lek nem magátol valo, mellyet az onbz
a Deák vagyis a Romai Anya szegy
szár sem tagad midön azt álitya hogy
a s. Lélek az Atyátol s. egyszerre
a Fiatol [illegible] a szen Irok elö
[illegible] pd látyuk hogy a s. Lélek
az

[illegible] [illegible] extus altal adatot.
[illegible] 26 Tehát mint hogy
[illegible] [illegible] sem a Fiunak nin
[illegible] magoktol ha nem tsak az Ate
[illegible] egyedül vagyon letele ö magá
[illegible] [illegible] folj s. Követ kezik hogy
tsak az Atya egyedül ö magátol valo
egy elö igaz Isten és igy egyedül kel
benne határozodni a mi Isteni tiszte
letünknek 1 Kor 131 hogy tri Aki di
aszkedik az Ubbart az Istenben egye
dül, ditszekedgyek A.A. §
Mi kenszerit minket erre hogy
ezt a kérdést kitsada a magátol valo
egy örök Isten Vitasuk hol at az Ujj
Testamentumban nyilván tanitatik
hogy ernem más hanem a mar Atya
a kitöl mindenek 1 Kor 8.6. és ki az
mi Urunk Jesus Kristusunknak is At
tja és Istene Jan 20 17 Erre minket
kenszerit azoknak a kereszteny ek
vélekedése

vissi
vagyik
az

[illegible]lekedések kik azt erositik hogy az
igaz Jn az aki természet ben
egy. de személyében [illegible] [illegible]
rol vagyon a szo a Sz Irás [illegible]
Atyárol Fiurol és Sz Lélek [illegible]
azt mongyák hogy a Sz Irás m[illegible]
röl ugy szol mint igaz Jnröl [illegible]
mivel hogy a Jozan oskoság ne[illegible]
hatya azt által hogy mikeppen lehes
sen három egy más tol meg kulöm
böztetet személyeknek ugy egyeztetve
lemi az Jnségben hogy három hanem
tsak egy legyen az Jn, tehát az ö hitek
nek ezen ágazatyát sz háromság tit
kának nevezik, a melljen, a mint ma
gok magokot ki magyarázák azt ér
tik hogy az egy Jnni Természetben három
egy mástol meg kulömböztetet személ
jek vagynak, ugymint az Atya Isten
és a Fiu, isa Sz lélek vagy röviden
hogy az Isten ollan valosag aki ál

állatyában [illegible] szemeljeben hó[illegible]
Do[illegible] kik keresztények Un[illegible]
[illegible] azért nem ertetünk ho[illegible]
mind[illegible] [illegible]ppen és az egy Jn azt is nem
m[illegible] [illegible]szünk és vallunk hanem az
m[illegible] akitől mindenek aki a mi Urunk
Jesus Kristusnak is Atya és Istene
[illegible] botsatat Systemalan erövetre
1) Megengegyük mi azt hogy a váltság-
munkájában (Economia Salutis) há-
romról vagyon emlékezet az Atyáról
Fiurol és s Lélekről de [illegible] Atyáról
ugy mint az idvességnek fő szerző oká-
rol. A Fiurol mint annak első hirde
tőjéről. A s Lélekről pd mint meg
szetelőjéről és erősitőjéről az Apostha-
lok Fitjok által és igy ezen három egy
mástol meg külön böztetet vallások
nem lehetnek azó állatyokban egyek.
2do A Teljes s Irásban Sokolt Som
olvastatik az Jnről és a kifeje
lés

visi végher mind ezeket azó s Lélek
vagyis ereje által igy tulajdonitatnak
az Evangeliumnak bünek s. egyebek
nek személyt ileto tselekedetek mind
azon által hogy ezek szemeljek vol-
nának azt Senki Sem mongya a
s Lélekis tehát nem személj :

11 Rész

Az Jn munkáirol kulönösön az
ő végzéseiről 12 §
Által menetel [illegible] Jnni végyzés?
Mint hogy az Isten esméretéreel
juthatunk egy felől ugyan azó tu-
lajdonságainak másfelől azó mun-
káinak vizgálása által amint
felljeb emlitetük tehát értekizöd-
vén azó tulajdonságairol ai ezelőt
valo Iső Részben Kollanunk kel
méritten a Rend azt kévánván az
ő Munkáirol, melljeket a Theologu-
sok Belsőkre külsőkre osztatnak

Kulsön értik a Teremtest és Gond
viselést, a belsökön pd az Innek vég
zéseit, ezekröl kell hollanunk az
elsö helyen

Mit értünk mü az Jni végzés
neverete által.

Mi az Jni végzésnek nevere
te alat értyük azt a Szabad akarat
béli munkáját az Innek, melyál
tal öröktöl fogva meg határozta
mind azokat, m[illegible]ket idövel vielö
hor v: pd elö nem hor, vagy meg
enged hogy légyenek vagy nem
enged hogy légyenek

Már mint hogy az Jn végzé
sei egyemennek ki az ö akaratyával
tehát valamelyeket felyben (a) dik
(ybar) mondatük az ö akaratyaival
~~tehát valamelyeket~~ mind az oknak
az ö végzéseire nezveis, helyek vagyon
Ezekis mint amazok Alitokeppen
valok

[illegible]

Hogy az Is ö magatol vagyon ö magat
meg marad mind öröke mindenek teremtö
je és meg tartoja mü ped mindenestöl
överi vagyunk es ö tölle fügünk
Az Ember mivegre teremtetett
Hogy szemlelje az In munkainak valosag
azokby az öröke valo hatalmossagat és Inten
R. 1. 20 es hogy az Istennek akarattyat te
Mi hasson vagyon ezen meg esmeresröl v.
szemlelesböl
1mo Az In Döltsegenek Hi jelentese
nylvan valo letele
2do kinekkinek Tulajdon hasznа
K. Az In akarattyanak meg esmerese
elegsegesé tsak az Jozan okossag
T. Nem mert az Inten legtökeletesebb
veghetetlen valosag mü ped veges el melek vagy
es azert az Innek minden tulajdonsagit,
annal inkab az ö tökeletes akarattya t. i.
hogy

hogy mikeppen akar tisztelteti munemu
gutalmokal v. büntetesekel akar münket
illetni tsak az jozan okossagbol meg neu
tudhatyuk
2do Nintsenekis mindenek igyenlö elmevel
egyenlö altal latassa valo tehettsegel fel
ruhazva
3tio Nem is szeretik minyajon egyarant
az igazsagot es az tisztessegesdolgot melly
ek az Istenröl es az ö akarattyarol fütsegesek
K. ha az Jozan okossag nem elegseges mi
kivantatik meg tehat az In Akarattya
nak meg esmeresere
T. Az Inten akarattyanak termeszet reudi
felet Hi jelentese mellet nemelly kiuberek
azok felet mellyeket az Istenröl es az ö aka
rattyarol s mas tulajdonsagi felöl az erte
lettenek termeszeti világanal v. meg neu
tudhattanak v. pd a termeszeti okoskodas
tellyes hasznanak el mulatasa miat nagyob
reszes az kiuberek neui [illegible] valo

De vallyon illyen Isteni ki jelentes vagyon
F Igenis vagyon mert az Emberekk tudat
lansagok ert es az In: Dütsösegenek böveikpei
valo ki jelentesere volt fükseges az In josaga
pd mind azokot az Emberecknek meg ferzete vala
mellyek az o boldogsagara fükségesek
K: Mellyik az Isteni ki jelentes
F A Melly nekünk Emberek gyenge es
romlando emlekezetekert hagyatatot abau
a Könyben melly azo nagy meltosagara
vezve f: Irasnak v: 9 Biblianak nevez
tetik mivel minden más más Könyveket
meltosaga es jeles volta altal el apyiva
felyel halad hogy azok al egy hasonlitvau
finten tsak egyedül erdemes könyvi
nevoztetet
K: Mi annak esmerete neve melly altal
minden más könyvektöl meg külömböztessek
F Az ö bizonysaga es meltosaga mellyert

be kelle vetetni az Emberektöl
K: Ezen igazsagnak mi az ismereti
F anak meltosaga es Istentöl valosaga
K Honnan mutatatik meg a f: Irasnak igazsagat
F Onnan 1. kör Janos Ap: 1 L. 1. x 1 ver Mert
annak Irot Isteni Ferfiak voltak a kik ir
hatanak igazat. akartanakis a mellyfuda
mentuma minden Iras igassaganak.
Irhatnak igazat; mert azokot irták
melyek nem távol valo Országokban
nemis annak elötte sok száz esztendör
kel tortentenek hanem a melyek jelen
valok voltak melynek nagobb igassa
ga a dolgoknak nem lehet
Akartanakis igazat irni; mert alázatos, sámbor igaz Istenfelö Ferfiak voltanak, semmi nyeresegel ditsöseget, v: gyönyörüseget irásokert nem re
méltenek a magok fogyatkozaso
kot el nem halgattak a Irások
ban

Irásokban irasokert pro ~~gyülöl~~ [illegible]
seget üldözest gyülölseget halaltis
ne szenvedtek volna.
2do Sokan beszellik a Sidok közül
mint Josef Historicus a Poganyok
közül Tacitus Annás 15.
könyvében Svetonius a Nerorolis
könyvében masodik Plinius 10 [illegible]
könyvébe hogy a melly dolgok
kivaltkeppen az Evangelisták
rol irattattak a leg régibb
es egyszeri Irokotolis be vétetek
mint igazak
K Vallyon azoknak irasai a
könyvek a kiknek a neveket
viselik
F Igen azokie mert meg aleg
regibb irokis nem tsak
a keresztények hanem meg
a Pogányokis azt bizonyityak
K Honnan bizonyos hogy a szent Irás
Istentöl vaio
F imo a Jelekböl es az o dolgokból
mellyek abban be foglaltatnak
mert abban ollyan dolgok
foglaltatnak

foglaltatnak be melyek herzöje tsak az
Istenlehet az Istenhez tartozo kötelesse
ben esze nem szoritatnunk sot kiterjesz
tetnek es az Isteri tiszteletnek mogyar
leg jobban mindenek meg vagynak
Az Irasnak meltosagabol mely több
mind az emberekre
3tio Azott betelsesedeseböl mely abban
regen meg jövendöltetet
2tio Akulöb kulomb bele jegyekböl es
tsudakbol
3tio Az Evangeliomnak tsudara melto
~~[illegible]~~ terjedeseböl
K Az Irasnak bizonsaga kükölködite
agyulekeretnek bizonysaga nelkül
F Nem mert az Irasnak meltosaga
tol fug agyulekeretnek minden
meltosaga
K Az Irassal mint kel banni
F Nagy ditsöseget kel annak adni
Az Isten akaratyaert mely abban
mulnek

nilvanbe sokaltatik es amit ile
tünknek ahor kel illetsünk

K. Az Isten mileppen jelentette
ki amaga akaratyat

F. 1mo Refferint bizonyos szemeljett

2do Egy egek nemzetsegnek

3to Az egesz Emberi nemzetnek a
Kristus altal meg pedig v: az
Angyalok altal v: alom latasokb
v: abrazolasokb vegezetre teljesen
es vilagoson a Kristus altal ama
ga sia altal

K. A szent Iras mileppen osztatik fel

F. O! es uj testamentumra

K. Hany könyvek vadnak azon testamentum

F. Harminta nyolcz könyvek Moses 5 könyvei 12 historicus könyvek szent Iras
erköltsü 4 nagyob es 22 könyvek

K. Mitsoda nyelven iratatnak ezek

F. Sido nyelven mert akkor Moses altal
tsak asidaknak jelentette ki amaga
akaratya

K.

K. Hany könyvek vadnak az uj testamentumb

F. Hufon noltz könyveket 4. Evangeliumot
az Apostalok tselekedeti 12 levelei Sz. Palnak
1 Jakabnak 2. Peternek. 3 Janosnak 1.
Judasnak es a menyei latasokrol irt könyv

K. Mitsoda nyelven iratatnak ezek?

F. Görög nyelven 1mo az ert hogy mindenek er
tsek 1 mivel akor a görög nyelv volt bövek

2do Mert akor a Cxtus altal az Egesz Emberi
nemzetnek jelentette kiaz Ir a maga
akarattyat

K. Hogy kivantatnak ezek az könyvek.

F. Canonici az az Közönseges vegzes szerent
meg erösitetett könyveknek mert
meltok ara hogy a hitnek es az erköltsnek
mertek sinorjaval tartassanak

K. Nintsenek meg ezek eu kövül mas
könyvekis

A vagynak mint a tobias könyve judit
könyve böltsesseg könyve Esdras Ma
kabeusok Ester Assson könyvei es a Da
niel P: könyveiher adatot toldalekok
manusses imadsaga es a sirake
K Hagy hi vallatnak ezek?
F Apochiphus vagy el reftetet könyvek
hite es ketseges el reftetet azert ar
hitudomaynanak meg bizonyitasava
benem vetettetnek
K Mir a tulaydonsagai a sz: Irasnak
F Elsö tulajdonsaga ar hogy elegseges
es tökeletes mertek sinorja a mihitunk
es tselekedetunk melyek altal üdves
seget ngerhetunk innen követközik
1mo Hogy assent iras egesz
2do Leg tökeletesebb
3yo Melyek azokkövül ar el hivefre
minket nem kötelernek mert ar idves
segre nem kürsegesek
4to A sz: Gyülekeretnek nints semmi jus
Az üdvesseyre kürseges eskövül
behozni

3to Traditiok ar az kayra valo adasok
melyek mynksenek ar sz: Irasb ahitnek pot
lalasa benem vetettetik Masodik tulaydon
saga a sz: Irasnak ar hogy vilagos mert
külömben nem kolgalna arra avegre
melyre let ar isteni kijelentes Janos 3.20
31 es azon kivül ellenkernek ar istennek
josagaval
K Hat mindenek ertike a sz: Irast
F Nem
K Mi ar a kadalja
F 1mo Praejudicium ar elöre bevet vel
lekedes
2do Annak visgalasanak elmulatasa
3yo Az egyik kavanak bevetele amasi
kenak megvetese
K Ha a sz Iras elegseges es vilagos mi kö
vetkezik innen
F Assent Irast mindenekner olyasni kel
akik tsak olvashassak
1mo ar istennek poron ssolatsabol Janos 36
2do A Hassonert Tim 34
3yo A vegert Luc 134

4to Angai nyelvre kel forditani hogy annal
jobban meg ertsek
5to A Sz: Irast a forditasbeli magyarazat
tal nem kel egyben zavarni
6to A Sz: igazgato mertek sinorja az
ellen kedesnek itelö biraja a jozan okossag
7mo A Sz: Iras es a jozan okossag közöl
nagy meg egyezes vagyon
H: De mi az Jozan okossag
F: I söby Sorgalmatosan meg külömböz
teti a mellyet hinni es tselekedni kel
2 szor Az In Törvenynyere öztönözi az
Embert
3 szor A Törvenyt tselekedetehez szabja
4 szor Meg magyarazza a Sz: Irast az Ironak
tselyabol egyik igassagby mas Igazsagothoz
5 szor meg iteli a jo magyaratnak okat

6 szor Förveny szerent valo következeseket
fog tal öszve
H: Az Isteni Ki jelentes együt veve, es tudomany
szerent valo rendby öszve kötve minek mondatik
F: A Theologianak
H: De mi a Theologia?
F: Az Istenröl es az Isteni dolgokrol valo tudomany
nak egymassol follyo rendel valo tanitas
H: Hany fele a Theologia
F: Het fele termeszeti es Istenröl ki jelentet
H: Mi a Termeszeti Theologia
F: Tudomanya azoknak mellyeket meg tudhat az
Ember az Istenröl a jozan okossagnak
segitsegenek
H: Mi az Istenröl Ki adatot Theologia
F: Tudomanya azoknak a mellyeket az Istenröl
az ö kijelenteseböl tud hatuk meg
H: Vallyon az Sz: Iras osztatike vissgalodasbeli

es tselekedesbelire vagy Thioretica es Practicara

F. Nem mert valamikeppen ami eletünk nem tsak nezesbeli key a Thiologiais nem alhat tsak nezesböl

K. A Thiologiabol mi karmazik

F. A Vallas mely az Istenhez tartozo tselekedetünknek be foglalása

K. Hany fele a Vallas

F. Ket fele termezheti es Istentöl kijelentet

K. Mi a Termezheti vallas

F. Az Istenhez tartozo azon tselekedetünk be foglalása melyeket ajozan okossag Vilaganal tudhatunk meg

K. Mi az Istentöl ti jelentetet vallas

F. Melyet a sz. Irasbol tudhatunk meg

K. Mi hasna vagyon a termezheti Feblo gianol

F. 1mo Taniya hogy az igazsagot kiel keresni

2do Meg esmerven az igazsagot azt eppen meg keltartani

3tio Tanit az Istenröl gondolkodni, az hogy ami tselekedetünket az Isten akaratja szerent rendertik

K. V alljon a Keresztenyeknek eleysegese tsak az termezeti vallas szerent tisztelni az Istent.

F. Nem hanem meg kivantatik abby az Keresztenyi vallasis

K. Mi tehat az keresztenyi Vallas

F. Az Istennek es az Extusnak Sz: Zelek altal valo meg esmeresenek es tisztelete nek hellyes modgya a meg jutalmoztatasnak bizonyos remensege alat Ian: 115 Tc:

1.4.1.

Elsö: Resz:

A Szövetség Zörzoiröl a vagy az Istenröl elsö rez az Istennek tulajdonságairol.

K: Mit ertünk az In: tulajdonságainak nevezeten

F. az ö tökeletessegeit

K: Mikeppen osztatnak fel az Istenk tulajdonságait?

F. Relata nemellyek ollyanok mellyek mitcant
nezve is illenek vagy az mellyekes az In az ö
teremtet olati Hörül gyakorol Es Abso
luta Nemellyek ollyanok mellyek tsak
Különösön az Istenre illetik va magaban
az Istenbe hatarozatnak meg.
H. Külömböznek valojaban egymatol
F. Külömböznek ugyan a mü gondolkozasink
Gerint hogy Külömböznek gondollyuk
de el ozol hatatlanat egyben vadnak fog
lalva
K. Mik az Istennek Különösön magat illetö
tulajdonsagi
F. 1mo Hogy az Isten örökke valo Hogy ni
az Isten örökke valo Rö p.
K. Ellen Vetes örökke valosag tulajdonitatire
meg mas dolgokkis sokakk ah: Irasban
ugy mint si: Zue 169 Corin 31
Terem: 3 13
F. Tulajdonitatik denem azon ertelenbe
mind az Istennek

K. Mikeppen hat örökke valo az Isten
F. Elsöbl Ugy hogy kezdete nem volt Sol: 92
10 hanem mondatik magatol valonak es
fügetlennek
2kor Hogy az ö letelenek vege nem
lesen Sol 89 5 innen mondatik
el romol hatatlannak
3kor Az Isten nincsen valtozas alavet
K. Mit tanulunk innen ha az Isten örökke
valo
F. Meg tanuljuk innen hogy az Istennek
semmi hasonlo idejünek nem mond
2kor Hogy az Istentöl nekünk örök
ke valo jutalmat bizonos bizadalom
mal kel varnakk es az örökke
tarto halaltol minden kötsegnelkül
fel telnünk

F. Hogy az Isten Lelek test nelkül valo
Jan: 4: 24 innen követkönik hogyakik
imadjak kükseg zelekbe es igazsagbe imad
K. Hisem az Istennek tulajdonitatnak tarto
lenat nem Lelek az Isten

F Igen amu meg foghatasunk sucent
hogy annal inkab megerthessuk az
Istenek tulajdonsagait
K Ha az Isten kelek mit tanulhatunk innen
F Hogy az Istent kelekb kel imadni es tik
telni az az tiszta kelekb nem tsak fokas
Jak: 4 24 es semmi testi hasonlatossagal nem
kel ki abrazolni Rom 1 23 Tse: 12 29
K Mi az Istennek harmadik tulajdonsaga
F Hogy az Isten minden tudo mind adol
gok modjara nezve mint mag okra a
dolgokra nezve mint az eltölt mind
ajelenvalo mind ajövendö dolgokra
nezve Sol 10 21 Mat 6 26
K Mit tanulunk innen
F Hogy az Istent senki meg nem tsalhat
ja hijab tagadja tehat valaki gonosz
tselekedeteit vagy hiab mentegeti magat
Luc 16 16 1 Tse 22
K Mi az negyedik tulajdonsaga az Istnek
F Hogy az Isten Bölts meg pedig ~~[illegible]~~
bölts R 16 24 merz igen böltsen rendez
mindeneket egy bizonyos vegre

es az leg job vegeknek elerjere kuksege
es leg job eszkezekkel el
K Innen mihasznak vagyon nekunk
F Az Isten böltsessegenek meg esmerjere kesseges
ki menekelü dolgainkb minekünk vigasztala
sinkra ~~[illegible]~~ tsudalkozasunkra
tehet v. vigasztalhatjuk magunkot az
Isten Böltsessegevel amü kesseges dolgainkb
K Minemü tobabba az Isten
F Mindenhato merz valamit akar meg tselekedeti
heti
K Mi a kövekezes innet ha az Isten mindenhato
F Elvesi mind azokot melyet adot 1 Cor 2 3
kipolgaltathat mind art melya mi eletunk
fentartasara kuksegos Mat 6 33 az
ötöt igazan felökö mind örökkemeg
tarthatja Jakobb 2 12 akik ötöt meg
vetik agchennara tapilhatja Luc 22 15
K Mitehat innen a kötellessegünk
F Hogy az Istent felgük Ter 8 22 az
ö igeretiben remelgünk R 4 20 22
biradalo mmal könyörögjünk Rom 8 3
8 39 Mat 10 38 mind ezekböl követ
körik hogy az Isten legyen

1er Doldig mert az Istenhez semminem
jarulhat mindenjokot egyhereszmind bir
2dor Veghetetlen mert minden letetseges tök
letesseger meg vadnak benne
K Meljik ateremtet dolgokot illetö tulajdon
sagi az Istennek
F Meljeket ateremtet dolgokban ezve kep
helünk az Istenben lenni
K A Teremtet dolgokra nezve miljen az
Isten
F Mindenüt jelenvalo. Melj szerent min
deneket vad mindenekre gondja vagyon
mindenekre kiterjed az ö hatalma mert
hivattatik merhetetlennek mert olyma
ke kiterjed az Istennek hatalma hogy
vegere nem mehetünk 2 Sidok 18 13
K Mihajon vagyon ennek meg esmerese bol
F Az Isten mindenüt jelenvalo letenek meg
esmerese standamentuma az ö tisztele
tenek es vissenminket az Istennek
tisztelete hogy azar hol is orolta oljanok
rol gondolkogyunk mingyajon oljanokot
holjunk es tseleledjünk meljek meltok
az Istenhez Sol 31 13 121 13
2dik tulajdonsaga Hogy az Isten 10 sötleg
job kiher hasonlo nintsen

Mat 16 17 mert amaga josagabol es adatta
sabol sol tesen nem tsak az erdemes te
remtet allati val hanem gyakorta abun
tetest erdem tökkelis
K Mi kovetkozik innen
F Az Istent teljes erönbölkeretnükkel
jotetemeget meg kel betsüllenük
kegyelmet es irgalmat meghalalnunk
hogy minket amaga kepereteremtet
3dor az Isten kabados ura nem tsak az oko
sag nelkül valo hanem meg az okosteremtet
allatokis mert vegezhetmind
az okrol meljek tkar, mindazon altal
ugy amint nem ellenkezik az ö sent
tseges tökeletesseg vel
K Mit tanulunk innen
F Hogy az Isten porontsolatjat mind
nyomortusaginkk mind szenvedesinkk
meg keltartanunk a regi szentek pel
dajok szerent 1 Kir 2 18
K Az Istennek vajtunk valo uralkodasa
mi következik
F Az igazsag meljen erjük az Istennek
alhatatos es örökke valo sagat melj szere
kinek kinek megadja miaz öve

K. Valjon valamit az ember kivanhate szores
ertelemben az istentöl
F. Nem semmi keppen mint meg tetzik Rom 11 35
ki adot neki valamit hogy meg adna ha
nem tsak anyiban a menyiben a meg itt
törvenyek szerent veszhat valamit az isten
nek börseges asandekabol
K. Az isten az maga akaratjat hanfele
keppen gyakorolja
F. Kezfele keppen az meg jutalmoztatasban
es az büntetesben az ertaz istenek
[illegible] igaz agban kezfele megjutalmoz
tasbeli es büntetesbeli vagy remune
rativa es vindicativa
K. Mi ezek körül az kulömseg
F. 1mo az isten megjutalmoztatas beli igaz
sagnak fundamentuma az ö inggyen
valo kegyelme a büntetes beli pd fel
lesi az emberek erdemet vetheti az
isten jutalmoztat kegyelmeböl es büntet
az erdemert
2hor a jutalmoztatasbeli igazsag az istenek
termezheti abuallasbeli nem mas keppen
semmi helje nem volna a büntetnek bolsa
[illegible]

K. Milyen tovabba az isten
F. Az isten igaz mondo es hiv mert minta
semmi keppen megnemtsal es igeretit
valtozas nelkül betelyesitti Sido 10 23
K. Innen mi ami kötelessegünk
F. Az isten igeretinek el halgatasan nek ke
el lankadnunk Janos 3 7 82
K. Az isten szent mi keppen
F. 1mo termeszhetire nezve mert ö mezö tis
tasag es egyenesseg Sol 91 16
2hor Akaratjara nezve es tselekedetire
mert semmit nem akar es nem
tselekhik hanem ami szent es igaz
es ami az ö termezhetivel egyggyez
soltar 36 Rom 10 3 6 7
K. Valjon az isten szükölködik e az istenek
vadnak indulatok es melyek
F. Talajdonitsatnak az istennek is in
dulatok szeretet irigyseg tigasag
fajdalom harag es remenyseg s.t.
Detsak mmelyek hasonlatossagert
az isten tselekedetinek az ember
tselekedetinel mert az istenek az
indulatok azok atselekedetek melyek
gyakorol allati körül mivel

pd illyem tselekedeteket az Emberek a
indulatok altal tselekesnek azert hasonlatossagert az Istennek is kulaj vonitsanak
indulatok
K. Valjon az Isten hukölködikke nevnelkit
F. Nem mert nintsen mas oljan tormerhet
akitöl meg kulömbörtessek
K. Miert vadnak tehat oly kulömb
tele nevei assent Isaby
F. Hogy ö tökeletessegei es munkajiarok
altal ki jelentessenek
K. Miar Istenben melyteket akeresite
nek meg nem egyezhek egymaskö
F. Az Egyessegi ugyanis a haromsag hivök
azt erössitik hogyaz Isten allatja
ban egy hemeljiben harom az egy
Istent hivök pd az mongyak hogyaz
Isten mindallatjaban megbizonyi
tom ajozan okossagbol hogyaz Isten
egy leg tökeletesebb valosag mar pd
aleg tökeletesebb valosag csak egy tehat
csak egy Istenvagyon
Minor megbizonyittom hogy aleg tö
keletesebb valosag egy ha tob volna
ennel ugy egy sem volna

leg tökeletesebb azok közül es igy volnanak
nem is leg tökeletesebb valosagok mar pd
kepteleni tehat az is hogy tobab tob legyen
egynel aleg tökeletesebb valosag,
Major Meg bizonyittom hogy ha tob volna egy
neb aleg tökeletesebb valosag akkor egy sem volna
leg tökeletesebb valosag azok közül leg tö
keletesebb melyben minden leg tökeletesebb valo
sagok meg vagynak de ha tobben volnanak
aleg tökeletesebb valosagok akkor azok kö
zül egyikben sem volnanak meg
minden lehetseges valosagok meg vadnak
de ha tobben volnanak aleg tökelete
sebb valosagok akkor azok közül egyikben
sem volnanak meg mind lehetseges
tökeletessegek denem is volnanak
leg tökeletesebb valosagok tehat aleg töke
letesebb valosag egy
Minor Meg bizonyittom hogy ha tobben
volnanak aleg tökeletesebb valosagok
akkor azok közül egyikben sem volna meg
aleg tökeletesebb valosag mert nem volna
nak meg egyebenis az a tökeletesseg a meg
sek aketsöben volnanak mar pd igynem
volnanak meg minden lehetseges tökeletes
bennek

Mireppen egy az Isten

Eben El ofolhatatlan egy seggel mert semmi
mes kulom böztetese nem lehet atlatok
vagy szemelyeknek

Do Vagy hogy hogy sem nagyobbat sem maga
hoz hasonlot nem ismert amint meg
tetzik Exoji 6 96 Kir 8 60 Innen
az Isten mondatik egyetlen egynek
Esaias 37 16 Janos 1 13 Nagy sagos

K ~~Ellenvetes Az Istennek egysege el~~

~~Ten Abban hogy az Isten plurolitik kol~~
~~bot nemelyhelyeken vagy mint Tor 126~~

K Ellenvetes A szent Irasbanis tob Isten
rölis vagyon emlekezet

T Azzal az Istennek egysege elnem
romlik mert mint azok altal fürge
nek es magok Istenseget etöl vetik
Kiezar egyetlen egy Isten

T Az miurunk Jesusnak sz: Atya
Janos 12 31 Cor 86 Mennyek Fol
nek teremtöje Allat 11 26 0 Testamentu
ban Abraham Isak Jakob Istennek Be
elen

Nagy dicsoseget
ora Lavoi